

Posudek oponenta

Název práce: Didaktická jazyková hra na primární škole

Autorka: Petra Fiřtíková

Vedoucí práce: PhDr. Helena Hejlová, Ph.D.

Oponent: doc. Mgr. Radek Marušák

Diplomová práce Petry Fiřtíkové přináší svou prací zajímavý příspěvek k současným snahám o humanizaci vzdělávání, školy, modernizaci metod. Zaměřuje se na uplatnění didaktické hry ve výuce českého jazyka a anglického jazyka a seznamuje čtenáře s výsledky průzkumu, který diplomantka provedla na dvou základních školách mezi žáky a učiteli prvního stupně ZŠ. Tento výzkum mapoval četnost her při výuce, jejich funkci, nejčastější typy her a vztah učitelů a dětí k herním činnostem ve vyučování.

V teoretické části se autorka opírá zejména o odbornou literaturu. I přes velkou šíři teoretického materiálu vztahujícího se ke hře nás diplomantka provází teoretickými východiskými jasně, s vědomím cíle a zaměření práce. Kapitoly jsou voleny ústrojně, kompozice práce je přehledná. V práci je akcentován potenciál her ve vztahu k obsahům výuky.

Některé kapitoly mají výrazně kompilativní ráz. Chápu autorčinu snahu držet se v takto širokém tématu jistoty autorit, mnohdy jsou však některá vyjádření diskutabilní. Pro obhajobu vybírám některé otázky, k nimž by se diplomantka mohla vyjádřit:

Jak autorka hodnotí definici komunikačních kompetencí, jak ji uvádí Pedagogický slovník (viz. s. 13)? Jak vnímá autorka vztah mezi komunikací, jazykem a řečí?

Jak hodnotí vymezení hlavního úkolu a cíle jazykové výchovy podle Hřebejkové a kol. (1984), jak je uvádí na s. 15? V jakém vztahu je takové vymezení cíle k novějším dokumentům a pojetí jazykové výchovy na školách?

Jak odpovídají charakteristiky hry uvedené na s. 21 didaktické hře?

Jak diplomantka hodnotí tvrzení, že dobrá jazyková hra se vyznačuje tím, že vyžaduje co nejmenší předběžnou přípravu (s.37)?

Na s. 37 přejímá autorka některá hlediska, která jsou podmínkou úspěšnosti hry. Otazníky vyvolává zejména tvrzení, že „her využíváme v době, kdy je třída unavena, zvláště ke konci hodiny nebo po takové činnosti, která vyžadovala velké pracovní napětí“ (jindy tedy ne?) a tvrzení, že hra má povzbudit soutěživost, nikoli vyvolávat antagonistické vztahy mezi skupinami – jak je to se spoluprací při hrách a hrami kooperativními?

Souhlasí diplomantka s tvrzením T. Houšky, že učitel nemá do hry vstupovat?

Celou práci provází zásadní linka – hra se uplatňuje ve výuce jako dílčí metoda, jako doplněk činnostem neherním. Je to dáno i zaměřením práce na určitý typ hry. Jak v tomto kontextu rozumí diplomantka pojetí hry nikoli jako jednotlivé metody, ale jako výukové strategie?

Na s. 41 se diplomantka velmi stručně zabývá hodnocením her. Tato kapitola se mi zdá vzhledem k tématu velmi úsporná. Bylo by velmi dobré, kdyby se autorka při obhajobě vztáhla k problému hodnocení herních aktivit a uvedla širší škálu hodnotících instrumentů.

V praktické části diplomantka seznamuje čtenáře s výsledky výzkumu. Činí tak opět velmi jasně a přehledně, využívá odpovídajících metodologických nástrojů. Výzkum byl učiněn na základních školách, které se zabývají jazykovou výchovou cíleněji. Možná by v tomto směru bylo zajímavé srovnání se školou, která preferuje ve svém vzdělávacím programu jiné cíle. I tak jsou však výsledky výzkumu velmi zajímavé.

Diplomantka srovnává uplatnění jazykových her v českém jazyce a v jazyce anglickém. Není však zcela jasné, zda ve třídách učí český jazyk a jazyk anglický titíž pedagogové, nebo jiný pedagog pro každý ze zkoumaných předmětů. Je tedy tato rozdílnost dána rozdílnými osobnostmi pedagogů, nebo spíše povahou předmětu a jeho pojetím u jednotlivého pedagoga? Diplomantka také uvádí nejčastěji hrané hry v českém jazyce a anglickém jazyce. Jak sama osobně hodnotí tyto hry. Nepřinášejí některé z nich jistá úskalí a možné problémy?

Práce je psána velmi kultivovaně, přehledně a zcela splňuje požadavky kladené na diplomovou práci.

Práci doporučuji k obhajobě.

Doporučené hodnocení: velmi dobře